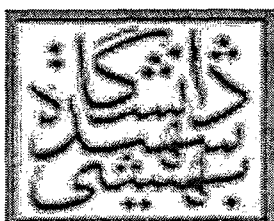

۱۷۱۱۱۷۷۵
۱۷۱۱۱۷۷۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۷۲۱۸

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده علوم زمین

گروه آموزشی جغرافیا

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد M. Sc

رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری

عنوان :

ساماندهی فضایی صنایع و کارگاههای مزاحم شهری

مطالعه موردی : شهر قره ضیاءالدین در آذربایجان غربی

استاد راهنما :

دکتر زهره فنی

استاد مشاور :

دکتر محمد تقی رضویان

نگارنده :

روح الله میرزازاده

نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۷-۸۶

۱۰۶۴۱۸

کتابخانه اساتید ارشد
شهرستان آمل

۱۳۸۷ / ۱۱ / ۱۰

بسمه تعالی
وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده علوم زمین
گروه جغرافیا
تأییدیه دفاع از پایان نامه
کارشناسی ارشد

این پایان نامه توسط آقای: روح الله میرزازاده دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

رشته : جغرافیا گرایش : برنامه ریزی شهری در تاریخ ۱۲ / ۱۲ / ۱۳۸۶ مورد دفاع

قرار گرفت و براساس رأی هیأت داوران با نمره ۱۸/۹۰ و درجه عالی پذیرفته شد .

استاد راهنما خانم دکتر : زهره فنی

استاد مشاور آقای دکتر : محمدتقی رضویان

استاد داور خانم دکتر : جمیله توکلی نیا

استاد داور خانم دکتر : ژیلا سجادی

بدیه قطره ای آب به دریایه شرمندگی است
و تقدیم شراره یک شمع به خورشید نشانه بی مایگی است
لیکن از این شرمندگی و بی مایگی که بگذریم
برای یک سائین طلایی بال
تختین پرواز فرزندش در خور بالیدن است
ومن تصویر این تختین پرواز را
به پدر و مادر عزیزم که گهواره بالهایشان
همواره بستر من بوده است
تقدیم می دارم.

تقدیر و تشکر

شکر و سپاس ایزد منان را که لطفش موجب قربت است و عنایتش مایه عزت و سربلندی. خداوندی که راه رسیدن به سعادت را به واسطه وجود چهارده چراغ هدایت نورانی ساخته و به واسطه همین لطف است که هر ذره ای از عالم وجود، زبان به حمد و ستایش گشوده و انسان را برای هر نفس دو شکر واجب می نماید.

در مقام شکرگزاری بر خود لازم می دانم پس از حمد و سپاس به درگاه خداوند متعال، از سرکار خانم دکتر فنی که در مقام استاد راهنما و جناب آقای دکتر رضویان که در مقام استاد مشاور با راهنمایی های علمی و دلسوزانه خود بنده را در تهیه این پایان نامه یاری نمودند کمال تشکر و قدردانی را داشته باشم.

از مسئولان و کارمندان شهرداری قره ضیاءالدین، از جمله جناب آقای مهندس بهروز عبدالله زاده، شهردار شهر قره ضیاءالدین که در تهیه منابع و اطلاعات لازم جهت تهیه این پایان نامه بنده را یاری نمودند نهایت تشکر را دارم.

از مسئولان و کارمندان شرکت مهندسی مشاور شهر و بنیان، بخصوص جناب آقای دکتر افشار که در تهیه داده ها و اطلاعات لازم از جمله نقشه پایه محدوده مورد مطالعه، نهایت همکاری را داشتند سپاسگذاری می نمایم.

از دوست بسیار عزیزم جناب آقای داود علی اقدم، به خاطر زحماتی که در کلیه مراحل تهیه این پایان نامه کشیده اند و تا آخرین لحظه یار و همدم من بوده اند، نهایت سپاس و تشکر را دارم و از درگاه خداوند متعال آرزوی سلامتی و خوشبختی را برایشان دارم.

از برادر و خواهر عزیزم بخاطر دلسوزیهایی که در کلیه مراحل تحصیل نسبت به بنده ابراز داشته اند و همیشه پشتیبان اینجانب در تمامی مشکلاتم بوده اند، نهایت تشکر را دارم و از خداوند منان آرزوی خوشبختی برای خود و خانواده شان را در تمامی مراحل زندگی دارم.

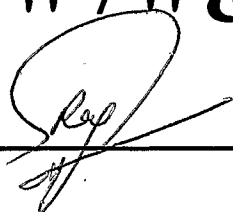
سرانجام مایلم سپاس قلبی خود را از پدر و مادر بزرگوaram ابراز نمایم . می دانم که دعای خیر آنها همیشه راه گشای مشکلاتم بوده است. بعد از خدای بزرگ، یاد آنهاست که به من آرامش می بخشد. آه که وسعت سپاس من هیچگاه به لطف بیکران آنها نخواهد رسید و من همیشه شرمنده دستان گرم و آغوش مهربانشان خواهم بود.

اقرار و تعهدنامه

اینجانب روح الله میرزازاده دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم زمین، گروه جغرافیا، رشته جغرافیا، گرایش برنامه ریزی شهری پایان نامه حاضر را بر اساس مطالعات و تحقیقات شخصی خود انجام داده و در صورت استفاده از داده‌ها، مآخذ، منابع و نقشه‌ها به‌طور کامل به آن ارجاع داده‌ام، ضمناً داده‌ها و نقشه‌های موجود را با توجه به مطالعات میدانی - صحرایی خود تدوین نموده‌ام. این پایان نامه پیش از این به‌هیچ‌وجه در مرجع رسمی یا غیر رسمی دیگری به‌عنوان گزارش یا طرح تحقیقاتی عرضه نشده است. در صورتی که خلاف آن ثابت شود، درجه‌ی دریافتی اینجانب از اعتبار ساقط شده، عواقب و نتایج حقوقی حاصله را می‌پذیرم.

تاریخ ۱۳۸۶/۱۲ / ۱۲

امضاء

چکیده

یکی از مشکلات موجود در شهرهای بزرگ و کوچک ما، استقرار نامناسب و ناسازگار فعالیتهای صنعتی و خدماتی در کنار دیگر کاربریهاست. به نحوی که فعالیت این واحدها، موجب ایجاد مزاحمت و آلودگی برای شهروندان و در نتیجه کاهش کیفیت مطلوب شهری می شود. بنابراین یکی از اهداف برنامه ریزی و مدیریت شهری، به شیوه ساماندهی و استقرار فعالیتهای صنعتی و خدماتی بر می گردد. شهر قره ضیاءالدین نیز از جمله شهرهایی است که در طی سالهای گذشته، صنایع و کارگاههای فعال و غیرفعال آن بصورت خودبخودی و بدون نگرش به ارتباطات و پیوستگیهای سازمانی در سطح شهر پراکنده شده اند.

در همین راستا برای جلوگیری هرچه سریعتر از این ناموزونیهها، پایان نامه حاضر در شش فصل تنظیم شده است تا گامی هر چند اندک در این زمینه برداشته شود. به همین منظور ابتدا بیشتر به ضرورت، اهداف و پرسشهای تحقیق اشاره شده است که مهمترین اهداف آن را می توان به شرح زیر بر شمرد:

۱- تحلیل وضعیت موجود کاربری اراضی شهری نابسامان

۲- دستیابی به الگوی ساماندهی تجمیع صنایع و کارگاههای مزاحم شهری بصورت شهرک یا شهرکهای صنعتی پایدار

سپس به بررسی وضع موجود شهر قره ضیاءالدین به لحاظ جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی و ... پرداخته و چگونگی استقرار صنایع و کارگاههای شهری نیز بصورت مطالعه میدانی مورد بررسی قرار گرفته است و پراکندگی ناموزون و ناهماهنگ صنایع و کارگاههای مزاحم در روی نقشه های متفاوت بخصوص در نقشه های شماره ۱-۴ و ۲-۴ بخوبی نمایان است.

در پایان با در نظر گرفتن پارامترهایی از جمله عوامل زیست محیطی، عامل دسترسی، عوامل اقتصادی و... مکان جدیدی برای جایگزینی این کاربریها پیشنهاد می شود که در فاصله دو کیلومتری شمال شهر و در جوار جاده ترانزیتی ایران - اروپا واقع شده است (نقشه پیشنهادی).

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول : کلیات تحقیق
۲	مقدمه.....
۴	۱-۱- بیان مسئله.....
۶	۲-۱- ضرورت تحقیق.....
۷	۳-۱- جنبه های جغرافیایی موضوع.....
۸	۴-۱- اهداف تحقیق.....
۹	۵-۱- پرسشهای اصلی تحقیق.....
۹	۶-۱- فرضیات تحقیق.....
۹	۷-۱- چارچوب نظری تحقیق.....
۱۱	۸-۱- روشهای تحقیق.....
۱۴	۹-۱- منابع و فنون گردآوری داده ها.....
۱۴	۱۰-۱- روشهای تحلیلی داده ها.....
۱۵	۱۱-۱- اصطلاحات و مفاهیم کلیدی.....
۱۶	۱۲-۱- دیدگاهها و نظریه ها.....
۱۶	۱-۱۲-۱- نظریه قطب رشد.....
۱۷	۲-۱۲-۱- نظریه فن تانن.....
۱۸	۳-۱۲-۱- نظریه عدم اطمینان در فضایی فعالیت های صنعتی (ام . ج ، وبر).....
۱۸	۴-۱۲-۱- نظریه گ . ت . رنر.....
۱۹	۱۳-۱- پیشینه تحقیق.....
۲۰	۱۴-۱- مشکلات تحقیق.....
	فصل دوم: مفاهیم ، تعاریف و کلیاتی از مکانیابی و ساماندهی فضایی صنایع
۲۳	۱-۲- مفاهیم مکانیابی و ساماندهی فضایی صنایع.....

۲۵	۱-۱-۲- مراحل عمومی مکانیابی
۲۶	۲-۲- تعاریف و مفاهیم مربوط به صنعت
۲۷	۱-۲-۲- تعریف صنعت
۲۸	۲-۲-۲- رابطه صنعت و شهر
۲۹	۳-۲-۲- صنایع خدماتی
۳۰	۱-۳-۲-۲- انواع صنایع خدماتی
۳۰	۴-۲-۲- شاخصهای تعیین صنایع قابل استقرار در شهر
۳۴	۳-۲- مفاهیم و تعاریف آلودگی
۳۵	۱-۳-۲- مفهوم عام آلودگی
۳۷	۲-۳-۲- صنعت و آلودگی هوا
۳۷	۳-۳-۲- صنعت و آلودگی صدا
۳۸	۱-۳-۳-۲- تعریف آلودگی صوتی
۴۰	۲-۳-۳-۲- معیارهای آسایش صوتی در مکانیابی
۴۰	۴-۳-۲- صنعت و آلودگی منظر
۴۱	۴-۲- مفاهیم و تعاریف مزاحمت
۴۱	۱-۴-۲- پدیده مکانیابی و مزاحمت
۴۳	۲-۴-۲- عوامل موجد مزاحمت و اشکال مزاحمت
۴۳	۳-۴-۲- شاخصهای مؤثر در تعیین مزاحمت
۴۵	۵-۲- مفهوم یکپارچه آلودگی و مزاحمت
۴۵	۱-۵-۲- انواع مزاحمت و آلودگی
۴۷	۲-۵-۲- اشکال رفع مزاحمت
۴۸	۶-۲- طبقه بندی صنایع
۴۸	۱-۶-۲- اشکال طبقه بندی صنایع
۵۰	۲-۶-۲- اثرات زیست محیطی
۵۰	۳-۶-۲- طبقه بندی صنایع از نظر محیط زیست
۵۱	۱-۳-۶-۲- ارزیابی اثرات زیست محیطی توسعه صنعتی

۵۲ ۲-۳-۶-۲ سازمان حفاظت محیط زیست و طبقه بندی صنایع
۵۵ ۲-۶-۴- تعاریف و طبقه بندی فعالیتهای صنعتی
۵۵ ۲-۴-۱- تداخل تعاریف صنعت و صنف
۵۶ ۲-۴-۲- تداخل تعاریف صنعت و خدمات
۵۶ ۲-۴-۳- تعاریف صنایع سبک و صنایع سنگین
۵۷ ۲-۶-۵- طبقه بندی صنایع از نظر برنامه ریزی شهری
۵۷ ۲-۶-۵-۱- ویژگیهای صنایع و خدمات شهری
۵۹ ۲-۶-۵-۲- انواع طبقه بندی صنایع شهری
۶۰ ۲-۶-۶- متدولوژی متداول برای استقرار صنایع در شهر
۶۲ ۲-۷-۷- ساماندهی و مفاهیم متناقض
۶۴ ۲-۷-۱- انواع صنایع ، انواع ساماندهی
۶۵ ۲-۷-۲- ابعاد اقتصادی ساماندهی صنایع
۶۶ ۲-۷-۳- نظری به تجارب جهانی در مکانیابی و ساماندهی صنایع و خدمات شهری
۶۸ ۲-۷-۴- جایگاه صنعت در منطقه بندی
۶۸ ۲-۷-۵- منطقه بندی بر اساس استانداردهای اجرایی
۶۹ ۲-۷-۶- الگوهای منطقه بندی صنعتی در چند شهر جهان
۷۰ ۲-۷-۷- سابقه طرحهای ساماندهی شهری در ایران

فصل سوم : وضع موجود شهر قره ضیاءالدین

۷۳ ۳-۱- شناخت تاریخچه شهر
۷۳ ۳-۱-۱- تاریخچه شهر ، نام و سابقه تاریخی شهر و منشأپیدایش
۷۶ ۳-۲- جغرافیای طبیعی شهر قره ضیاءالدین
۷۶ ۳-۲-۱- بررسی خصوصیات تکنوتیکی زمین
۷۶ ۳-۲-۲- وضعیت توپوگرافی شهر
۸۰ ۳-۲-۳- بررسی وضعیت اقلیمی شهر
۸۱ ۳-۲-۱- بررسی وضعیت دما

- ۸۳ ۲-۳-۲-۳- ریزشهای جوی منطقه
- ۸۳ ۳-۳-۲-۳- منشأ بارندگی در منطقه
- ۸۴ ۴-۳-۲-۳- رطوبت نسبی
- ۸۴ ۵-۳-۲-۳- ساعات آفتابی
- ۸۴ ۶-۳-۲-۳- باد و جریانهای هوایی
- ۸۵ ۳-۳- جغرافیای انسانی شهر قره ضیاءالدین
- ۸۵ ۱-۳-۳- خصوصیات جمعیتی و اجتماعی شهر
- ۸۵ ۱-۱-۳-۳- جمعیت
- ۸۸ ۲-۱-۳-۳- مذهب
- ۸۸ ۳-۱-۳-۳- زبان
- ۸۸ ۲-۳-۳- خصوصیات جمعیتی و ترکیب آن ، مهاجرت و رشد جمعیت
- ۹۰ ۳-۳-۳- تراکم جمعیت در سطح کلی شهر و تغییرات آن در نواحی سه گانه
- ۹۰ ۱-۳-۳-۳- تراکم جمعیت در سطح کلی شهر
- ۹۱ ۲-۳-۳-۳- تغییرات تراکم جمعیتی در نواحی سه گانه
- ۹۴ ۴-۳- جغرافیای کالبدی شهر قره ضیاءالدین
- ۹۴ ۱-۴-۳- سابقه شهرنشینی در شهر قره ضیاءالدین
- ۹۴ ۲-۴-۳- عوامل مؤثر در تکوین و شکل گیری شهر قره ضیاءالدین
- ۹۴ ۳-۴-۳- خصوصیات کالبدی شهر
- ۹۵ ۴-۴-۳- نحوه استفاده از اراضی شهر بر حسب کاربریهای مختلف
- ۱۰۱ ۵-۴-۳- نقش عوارض طبیعی در گسترش شهر قره ضیاءالدین
- ۱۰۴ ۶-۴-۳- جهت توسعه آینده شهر با توجه به فاکتورهای مختلف
- ۱۰۴ ۱-۶-۴-۳- جهت توسعه آینده شهر با توجه به جهت باد
- ۱۰۴ ۲-۶-۴-۳- جهت توسعه آینده شهر با توجه به شیب زمین
- ۱۰۵ ۳-۶-۴-۳- جهت توسعه آینده شهر با توجه به نحوه دفع آبهای سطحی
- ۱۰۵ ۴-۶-۴-۳- جهت توسعه آینده شهر با توجه به منابع تأمین آب
- ۱۰۶ ۵-۶-۴-۳- جهت توسعه آینده شهر با توجه به نوع اراضی کشاورزی

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل توزیع فضایی صنایع و کارگاههای مزاحم موجود در محدوده

مورد مطالعه

- ۱-۴- چگونگی استقرار صنایع و کارگاههای شهری در محدوده مورد مطالعه ۱۱۲
- ۲-۴- صنایع و کارگاههای موجود در محدوده مورد مطالعه ۱۱۵
- ۳-۴- گروهبندی صنایع و کارگاههای محدوده مورد مطالعه از نظر میزان آسیب زایی زیست محیطی. ۱۱۵
- ۴-۴- منابع آلودگی محیط زیست محدوده مورد مطالعه ۱۱۷
- ۵-۴- سنجش میزان آلودگیهای زیست محیطی صنایع موجود در محدوده مورد مطالعه ۱۲۰
- ۶-۴- خصایص تکنولوژیکی صنایع مستقر در محدوده مورد مطالعه ۱۲۲
- ۱-۶-۴- شاخصهای اصلی ارزیابی سطح تکنولوژیکی صنایع محدوده مورد مطالعه ۱۲۲
- ۷-۴- تهیه پرسشنامه و ارتباط مستقیم با مردم در محدوده مورد مطالعه ۱۲۶
- ۱-۷-۴- پرسشنامه مربوط به ساکنین ۱۲۷
- ۲-۷-۴- پرسشنامه مربوط به صنعتگران ۱۳۲

فصل پنجم: نتیجه گیری و آزمون فرضیات

- ۱-۵- نتایج مطالعات جغرافیای طبیعی منطقه ۱۳۶
- ۱-۱-۵- خصوصیات تکنوتیکی زمین ۱۳۶
- ۲-۱-۵- وضعیت توپوگرافی شهر ۱۳۶
- ۳-۱-۵- وضعیت اقلیمی شهر ۱۳۷
- ۱-۳-۱-۵- دما ۱۳۷
- ۲-۳-۱-۵- منشأ بارندگی در منطقه ۱۳۷
- ۳-۳-۱-۵- رطوبت نسبی ۱۳۷
- ۴-۳-۱-۵- ساعات آفتابی ۱۳۸
- ۲-۵- نتایج مطالعات جغرافیای انسانی محدوده ۱۳۸
- ۱-۲-۵- خصوصیات جمعیتی: تعداد، ترکیب و رشد ۱۳۸
- ۱-۱-۲-۵- مهاجرت ۱۳۹

۱۳۹ تراکم جمعیت	۵-۲-۱-۲
۱۳۹ نتایج مطالعات جغرافیای کالبدی شهر	۵-۳
۱۴۰ نحوه استفاده از اراضی شهر بر حسب کاربریهای مختلف	۵-۳-۱
۱۴۰ نقش عوارض طبیعی در گسترش شهر قره ضیاءالدین	۵-۳-۲
۱۴۰ توزیع فضایی صنایع و کارگاههای مزاحم محدوده مورد مطالعه	۵-۴
۱۴۱ منابع آلودگی محیط زیست شهر	۵-۵
۱۴۳ ارزیابی خصوصیات تکنولوژیک صنایع مستقر در شهر	۵-۶
۱۴۴ آزمون فرضیات	۵-۷

فصل ششم

۱۵۴ ارائه پیشنهادات
۱۵۹ رهیافت پایان نامه
۱۶۰ منابع و مآخذ

فهرست جداول

جدول شماره ۱-۲ :: جدول توصیه تراز صوتی مجاز در برنامه ریزی و طراحی شهری (بر حسب

۴۰	(db
۴۷	جدول شماره ۲-۲ : جدول انواع آلودگی و مزاحمت
۴۹	جدول ۲-۳ : انواع و اشکال مختلف طبقه بندی صنایع
۵۳	جدول شماره ۲-۴ : طبقه بندی صنایع از نظر سازمان حفاظت محیط زیست
۵۴	جدول شماره ۲-۵ : جدول حداقل فاصله صنایع گروه " د " و " ه " از مراکز حساس
۵۵	جدول شماره ۲-۶ : جدول طبقه بندی و تقسیمات فرعی صنایع از نظر محیط زیست
۶۱	جدول شماره ۲-۷ : گروههای اصلی صنایع در طبقه بندی بین المللی
۶۱	جدول شماره ۲-۸ : انواع صنایع و مکانهای مجاز برای آنها
۸۲	جدول شماره ۱-۳ : پارامترهای مختلف دما در محدوده قره ضیاءالدین به تفکیک ماههای سال
۸۹	جدول شماره ۲-۳ : جمعیت و نرخ رشد آن طی سالهای سرشماری
۹۲	جدول شماره ۳-۳ : تغییرات کلی جمعیت در نواحی سه گانه شهر
۹۶	جدول شماره ۳-۴ : کاربریهای موجود در محدوده مورد مطالعه و سهم سرانه آنها
۱۱۵	جدول شماره ۱-۴ : نوع فعالیتهای صنعتی در محدوده مورد مطالعه و کد بین المللی آنها
۱۲۱	جدول شماره ۲-۴ : سنجش انواع فعالیتهای صنعتی در فرایند تولید با گرایش نوع و شدت آلودگی
۱۲۶	جدول شماره ۳-۴ : سنجش انواع فعالیتهای صنعتی در فرایند تولید با گرایش تعیین خصوصیات تکنولوژیکی در محدوده مورد مطالعه
۱۲۷	جدول ۴-۴ : طرز تلقی مردم از صنایع مزاحم
۱۲۷	جدول ۴-۵ : میزان رضایتمندی از وجود صنایع و کارگاههای مزاحم شهری در میان بافتهای مسکونی
۱۲۸	جدول ۴-۶ : ایجاد آلودگی صوتی به دلیل وجود صنایع و کارگاهها در میان بافتهای مسکونی
۱۲۸	جدول ۴-۷ : در صورت مثبت بودن، میزان و درصد آن
۱۲۸	جدول ۴-۸ : ایجاد مزاحمت از نوع سد معبر به دلیل فعالیت صنایع و کارگاهها در داخل منطقه مسکونی

- جدول ۴-۹: در صورت مثبت بودن، میزان و درصد آن ۱۲۹
- جدول ۴-۱۰: بیشترین نوع آلودگی و مزاحمت از سوی فعالیتهای صنعتی و کارگاهی ۱۲۹
- جدول ۴-۱۱: رعایت اصول و معیارهای کاربری اراضی شهری از جمله سلامتی و آسایش در استقرار صنایع و کارگاههای مزاحم شهری در میان بافتهای مسکونی ۱۲۹
- جدول ۴-۱۲: تغییر قیمت منازل مسکونی به دلیل همجواری با صنایع و کارگاههای مزاحم شهری ۱۳۰
- جدول ۴-۱۳: کاهش یا افزایش قیمت در صورت مثبت بودن پاسخ سؤال فوق ۱۳۰
- جدول ۴-۱۴: موافقت با انتقال صنایع مزاحم به مجتمعهای صنعتی ۱۳۰
- جدول ۴-۱۵: موافقت با مکانگزینی مجتمع صنعتی موجود در ورودی شهر ۱۳۱
- جدول ۴-۱۶: کاربریهای جایگزین در داخل پس از انتقال صنایع و کارگاههای مزاحم شهری به مجتمعهای صنعتی از دید ساکنین ۱۳۱
- جدول ۴-۱۷: علت و انگیزه های انتخاب مکان فعلی برای استقرار فعالیت (صنعت) ۱۳۲
- جدول ۴-۱۸: افزایش میزان تولید و بازدهی فعالیت با انتخاب مکان فعلی ۱۳۲
- جدول ۴-۱۹: میزان بهره مندی از امتیازات دولتی (نظیر وام بانکی) ۱۳۳
- جدول ۴-۲۰: تمایل به خروج از درون بافت مسکونی ۱۳۳
- جدول ۴-۲۱: روند سطح تولید و بازدهی فعالیت با انتقال به مجتمع صنعتی در خارج از منطقه مسکونی ۱۳۴
- جدول ۴-۲۲: موافقت با انتخاب مکان مجتمع صنعتی موجود در ورودی شهر ۱۳۴

فهرست نمودارها

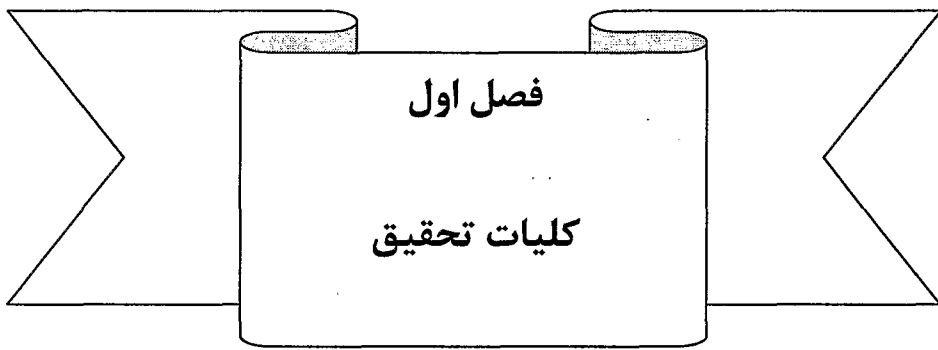
- نمودار شماره ۱-۱ : فرایند علمی تحقیق..... ۱۳
- نمودار شماره ۱-۳ : نسبت باسوادی میان مردان و زنان در سرشماری ۱۳۷۵..... ۸۶
- نمودار شماره ۲-۳ : درصد شاغلین در سه بخش اقتصادی..... ۸۷
- نمودار شماره ۳-۳ : ترکیب جمعیتی محدوده مورد مطالعه..... ۸۹
- نمودار شماره ۴-۳ : تغییرات نرخ رشد جمعیت در دوره های بررسی شده..... ۹۰

فهرست اشکال

- عکس شماره ۱-۵ : مزاحمت فعالیت‌های صنعتی و کارگاهی بصورت ایجاد سد معبر..... ۱۴۵
- عکس شماره ۲-۵ : مکانیابی مجتمع صنعتی در جوار کوی مسکونی فرهنگیان در محدوده مورد
مطالعه..... ۱۴۷

فهرست نقشه ها

- نقشه شماره ۱-۳ : موقعیت محدوده مورد مطالعه در کشور و استان ۷۵
- نقشه شماره ۲-۳ : جهات شیب شهر و درصد آنها ۷۹
- نقشه شماره ۳-۳ : ناحیه بندی شهر ۹۳
- نقشه شماره ۴-۳ : کاربریهای موجود شهر ۹۷
- نقشه شماره ۵-۳ : امکان و محدودیت توسعه آینده شهر ۱۰۹
- نقشه شماره ۱-۴ : نمایش کاربری صنعتی و کارگاهی با کاربری مسکونی ۱۱۳
- نقشه شماره ۲-۴ : نمایش کاربری صنعتی و کارگاهی با سایر کاربریها به غیر از مسکونی ۱۱۴
- نقشه شماره ۱-۶ : الگوی پیشنهادی برای ساماندهی صنایع و کارگاههای مزاحم شهری (شهر قره ضیاءالدین) ۱۵۸

مقدمه :

در دوران انقلاب صنعتی ، مکان‌گزینی صنایع بر پایه عوامل طبیعی ، ملاحظات اقتصادی و امکانات حمل و نقل انجام می‌پذیرفت و لیکن با بروز عوارض منفی ناشی از توسعه صنعتی در شهرهای اروپا (از اواسط قرن نوزدهم) اقدام‌هایی به منظور نظارت بر توسعه صنایع و حفظ سلامت و بهداشت شهروندان آغاز شد . مفهوم منطقه بندی در شهرسازی ، ابتدا در اوایل قرن بیستم در آمریکا و اروپا بوجود آمد ، ولی به عنوان یکی از اصول طرح‌های جامع شهری به سرعت در سراسر جهان رواج پیدا کرد . اساس منطقه بندی ، در آغاز بر جداسازی فعالیت‌های ناسازگار از جمله فعالیت‌های صنعتی از نواحی مسکونی استوار بود . اما در چند دهه اخیر این ضوابط متحول شده و بطور کلی بر مبنای سه دیدگاه عمده : ۱- دیدگاه اقتصادی ۲- دیدگاه کارکردی (نظریه جداسازی صنایع) ۳- دیدگاه توسعه پایدار ، با مفهوم ایجاد آشتی میان صنعت و شهر مطرح شد .

امروزه با تأکید بر دیدگاه سوم بجای سیاست‌های افراطی طرد صنایع از شهرها ، بیشتر سیاست‌هایی حمایت می‌شود که پیرامون تعدیل مشکلات ناشی از صنایع و انطباق هر چه بیشتر فعالیت آنها با نیازهای اقتصادی ، اجتماعی و فضایی شهرها قرار دارد . از جمله این سیاستها ، علاوه بر سیاست گسترده نظام نظارت بر عملکرد صنایع ، می‌توان از ایجاد مجتمع‌های جدید صنعتی و تقویت طراحی شهری و تکامل معماری صنعتی یاد کرد .

در حال حاضر ، یکی از مهمترین مشکلات موجود در شهرهای کشور ما نیز استقرار نامناسب فعالیت‌های صنعتی در میان سایر کاربری‌های شهری می‌باشد به نحویکه فعالیت این واحدها موجب ایجاد انواع آلودگی و مزاحمت برای شهر و شهرنشینان شده است و حل آنها به برنامه ریزی و مدیریت در زمینه مکانیابی و ساماندهی صنایع نیاز دارد .

نگاهی به روند توسعه استقرار صنایع در شهرهای ایران نشان می‌دهد که این روند از یک طرف به روند کلی تحولات توسعه شهرنشینی و شهرسازی بستگی دارد و از طرف دیگر ، تابع قوانین ، تشکیلات و عملکرد نهادهای مختلفی است که با اهداف و وظایف گوناگونی در امر مکانیابی و ساماندهی صنایع و خدمات دخالت دارند . از اینرو دو ویژگی غالب در استقرار صنایع در شهرهای ایران مشهود است ، یکی توسعه شهری شتاب زده که باعث پیدایش پدیده دفع و جذب صنایع یعنی « برون فکن » صنایع و خدمات مزاحم از بافتهای شهری و اشغال مجدد آن شده است و دومی تنوع و تعدد واحدهای کوچک ، بدین معنا که بیشترین صنایع مزاحم در شهرهای ایران به عملکرد واحدهای کوچک تولیدی و خدماتی مربوط می‌شود تا به صنایع بزرگ . لیکن از آنجایی که فرایند مکانیابی و ساماندهی صنایع شهری ، صرفاً اقتصادی یا زیست محیطی یا کالبدی - فنی نبوده و نوعی برنامه ریزی محیطی و کالبدی - فضایی محسوب می‌شود ، با عوامل مختلف اقتصادی - اجتماعی ، زیست محیطی ، کالبدی - فضایی و مدیریتی سر و کار دارد . لذا تعیین اینکه چه صنایعی و با چه شرایطی می‌توانند و باید در شهر مستقر شوند و چه صنایعی نباید و یا